

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobkyně: **M. A. R. D. R.**, nar. X
státní příslušnost X
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 2. 2021, č. j. OAM-672/ZA-ZA11-P06-2019,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 10. 2. 2021, č. j. OAM-672/ZA-ZA11-P06-2019, se **ruší** a věc se **vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalobkyni se **nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaný **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím rozhodl o neudělení mezinárodní ochrany žalobkyni podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně namítá, že žalovaný při posuzování její žádosti dostatečně nezohlednil její politickou činnost a politickou činnost jejího syna, v důsledku čeho dospěl

k nesprávnému závěru o neudělení mezinárodní ochrany. Obecná situace ve Venezuele měla žalovaného vést minimálně k udělení doplňkové ochrany nebo humanitárního azylu.

II. Rozhodnutí žalovaného a související skutkové okolnosti

2. Žalobkyně podala žádost o mezinárodní ochranu spolu se svým manželem a dospělým synem. O jejich žádostech žalovaný rozhodl samostatnými rozhodnutími. Za důvod podání žádosti označila pronásledování ze strany X. Její syn byl členem politické strany X, pro kterou pracoval jako novinář a fotografoval demonstrace. Žalobkyně jej v této činnosti podporovala a často jej doprovázela. V této souvislosti byla žalobkyně i její syn v hledáčku venezuelských státních orgánů, které je zastrašovaly.
3. Ke svým konkrétním problémům žalobkyně uvedla, že například když odcházela z práce, sledovali ji, aby jí nahnali strach. Večer, když se doma s rodinou dívali na televizi, jim házeli do oken kamení. Docházelo k vyzvánění telefonu, ale když zvedli, nikdo se na druhé straně neozval. Také když řídila auto, příslušníci X ji pronásledovali na motorce. K tomu docházelo často, někdy jednou za týden, jindy jednou za měsíc. Trvalo to prakticky dva roky. Žalobkyně popsala konkrétní incident, kdy jela se synem autem a pronásledovali je asi tři motorky. Zajeli na parkoviště k supermarketu Makro a motorkáři pak toto parkoviště objížděli. Žalobkyně se synem se schovali vevnitř, kde chvíli počkali. Poté zavolala svému manželovi, který je vyzvedl. Jako další příklad zastrašování žalobkyně uvedla situaci, kdy měla v autě lístek, na kterém bylo napsáno „sledujeme tě, dej si pozor“. To se stalo opakovaně, asi třikrát nebo čtyřikrát.
4. Tyto problémy podle žalobkyně začaly od března 2017 nebo 2018. Spolu se synem se účastnila mnoha demonstrací, případně někdy syna z demonstrací vyzvedávala. Jednalo se o protesty proti vládě prezidenta M. V zemi vládla nejistota, kriminalita, nebyly léky a jídlo, mnoho lidí umíralo. Proti tomu všemu protestovali. Protestů se žalobkyně zúčastnila jako běžný demonstrant, neměla tam žádnou funkci. Nebyla ani členkou žádné politické strany. Žalobkyně absolvovala několik protestních akcí, mohlo jich být patnáct. Protesty svolávaly opoziční politické strany, nebyly podle ní povolené. Naposled se protestu zúčastnila v květnu 2018 na svátek práce. Na protestech žádné problémy neměla, pouze na ni útočili verbálně.
5. Její manžel se pro svůj starší věk nezapojoval. Původcem problémů dle žalobkyně nebyla pouze X, ale také policie a *colectivos*. V souvislosti s těmito problémy se žalobkyně na nikoho neobrátila. Nemělo by to smysl. Kdyby někoho kontaktovali, bylo by to ještě horší.
6. Všechny tyto problémy vznikly kvůli práci syna žalobkyně. Ve Venezuele jsou novináři, kteří informují o sociálních problémech, pronásledování a je snaha je umlčet. Manžel žalobkyně ani další rodinní příslušníci podle ní problémy neměli. Když syn žalobkyně jednou odcestoval na karetní turnaj, měli i s manželem klid.
7. Opustit Venezuelu se rozhodli začátkem roku 2019. Nevěděli, že mohou odejít dřív. Všechno prodali, pronajali dům a koupili si letenky. Problémy s vycestováním neměli. Žalobkyně se bojí, že pokud by se s rodinou vrátili do Venezuely, okamžitě by je zatkli a mučili.

8. Žalobkyně doložila žalovanému potvrzení vydané bývalým poslancem strany X, R. L. Toto potvrzení uvádí, že žalobkyně je považována za politicky pronásledovanou osobu, protože je matkou F. G. R. R., který je aktivním členem a předákem strany X. Byla předmětem perzekuce a slovních útoků ze strany X a regionální policie ve své lokalitě, kvůli čemuž musela opustit Venezuelu.
9. Žalovaný neshledal obavy žalobkyně z pronásledování důvodnými. Doložené potvrzení vydané poslancem R. L. vyhodnotil jako nevěrohodné. Poukázal na to, že toto potvrzení bylo vydáno dne 5. 6. 2019, žalobkyně však Venezuelu opustila až o měsíc později. Žalovaný měl pochybnosti o tom, kdo skutečně daný dokument napsal, pokud syn žalobkyně přiznal, že dotyčného poslance osobně nezná. Tento poslanec měl navíc žádat o azyl ve Španělsku. U strany X, která je legální opoziční stranou, však lze předpokládat, že má své administrativní oddělení ve Venezuele. Doložený materiál proto žalovaný nevyužil jako podklad rozhodnutí k prokázání opozičních aktivit žalobkyně.
10. Neudělení azylu podle § 12 písm. a) žalovaný zdůvodnil tím, že žalobkyně ve vlasti nebyla členkou žádné politické strany ani organizace, pouze se účastnila několika demonstrací spolu se svým synem, kterému např. pomáhala nosit kameru. Na demonstracích, kterých se účastnila, neměla žádnou roli, nevystupovala v nich s projevy, ani svou činnost nedávala nijak veřejně najevo. Nemohla se proto stát terčem zájmu venezuelských státních orgánů. V souvislosti se svou účastí na demonstracích neměla žádné problémy. Nebyla zadržena ani trestně stíhána či jenom předvolána k výslechu. Tvzení o jejím politicky motivovaném pronásledování považuje žalovaný za nepodloženou spekulaci. Žalobkyně nespecifikovala, kdo jí sledoval či pronásledoval na motorkách. Pouze se domnívá, že se jedná o příslušníky X. Pokud by ovšem skutečně byla v hledáčku venezuelských autorit, jistě by zvolily k jejímu postihu účinnější prostředky.
11. Žalovaný nepopřel, že by jednání, kterému žalobkyně čelila, bylo nezákonné. Žalobkyně však neprokázala, že by tvrzené problémy byly výsledkem jednání venezuelských státních orgánů a že by jakkoli souvisely s její účastí na demonstraci či s politickými aktivitami jejího syna. Mohla se bránit pomocí dostupných prostředků ochrany.
12. Žalovaný poukázal také na to, že přestože žalobkyně měla problémy již od roku 2017, Venezuelu se rozhodla opustit až v roce 2019. Z toho žalovaný dovozuje, že skutečný motiv k odjezdu z vlasti byl jiný, než údajné pronásledování. Navíc neměla žádné problémy s vyřízením cestovního dokladu ani s vycestováním.
13. Ve vztahu k § 12 písm. b) zákona o azylu žalovaný pouze odkázal na své odůvodnění k písm. a).
14. K neudělení humanitárního azylu žalovaný konstatoval, že v případě žalobkyně neexistuje žádný důvod hodný zvláštního zřetele. Z informací o zemi původu sice plyne, že v zemi je hospodářská krize, se kterou souvisí problémy se zásobováním léků a potravin. Žalobkyně však neuvedla, že by se jí tato krize jakkoli dotkla. Netvrdila, že by trpěla nedostatkem jídla nebo že by její rodina měla ekonomické problémy. Žalobkyně proto nespadá mezi ohrožené obyvatele.
15. Neudělení doplňkové ochrany žalovaný podložil podobnými důvody jako neudělení azylu.

II. Obsah žaloby

16. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně včasnou žalobu. Namítá, že žalovaný bagatelizoval její politické aktivity a problémy, kterým čelila. Dospěl pak k nesprávnému závěru, že žalobkyně ve vlasti neuplatňovala politická práva ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu. Žalovaný nepovažuje výpověď žalobkyně za nevěrohodnou. Měl z ní proto vycházet. Žalobkyně se účastnila protestních akcí a členové X ji kvůli tomu zastrašovali. Závěr žalovaného, že žalobkyně ve vlasti nevyvíjela žádnou veřejnosti známou činnost, pro kterou by měla problémy, je nesprávný.
17. Žalovaný považuje za spekulaci, že by problémy žalobkyně souvisely s jejími aktivitami. Toto posouzení však neodpovídá skutečnosti. Žalobkyně odkazuje na zásadu „v pochybnostech ve prospěch žadatele“ a na judikaturu, ze které plyne, že žadatel o mezinárodní ochranu nemá povinnost prokazovat svá tvrzení jinak, než věrohodnou výpovědí. Žalovaný nepřipustně zlehčuje politickou aktivitu žalobkyně a ignoruje kontext země původu. Z judikatury přitom jasně plyne, že nelze rozlišovat méně a více intenzivní aktivity spočívající v uplatňování politických práv. Podstatné je, zda tyto aktivity vyvolaly pronásledování nebo odůvodněný strach z pronásledování v dané zemi, s ohledem na její charakteristiky.
18. Žalobkyně dále rozporuje úvahu žalovaného o tom, že pokud by byla pro venezuelské orgány zájmovou osobou, neumožní jí ze země bez problému vycestovat. Podle žalobkyně nelze bez dalšího tvrdit, že legální vycestování ze země automaticky snižuje pravděpodobnost pronásledování. Vysoký počet žádostí venezuelských občanů v EU svědčí o tom, že tamní režim buď nedokáže, nebo nechce zabránit svým občanům vycestovat ze země.
19. V dalším bodu žalobkyně namítá, že její vycestování by v důsledku aktuální bezpečnostní situace bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR, zejména právem na život a právem nebýt podroben špatnému zacházení. Veškeré dostupné zprávy o Venezuele, včetně těch, které shromáždil žalovaný, shodně potvrzují existenci hluboké humanitární krize. Dochází tam k bezprecedentnímu porušování lidských práv, včetně těch nederogovatelných. Tyto zprávy dokládají, že návrat žalobkyně do Venezuely není možný a představoval by porušení zásady *non refoulement*. Dokonce i Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky („UNHCR“) vyzval státy, aby nevracely Venezuelany do vlasti. Ve Venezuele panuje vysoká kriminalita a její obyvatelé se dennodenně potýkají s nedostatkem potravin či základních léků. Je tam vysoká inflace. Bezpečnostní složky tvrdě potlačují jakýkoliv projev opozice. Situace se tam neustále zhoršuje.
20. Uvedené problémy plynoucí z rozsáhlé humanitární krize jsou podle žalobkyně důvodem, pro který jí žalovaný měl udělit humanitární azyl. Odůvodnění napadeného rozhodnutí je ve vztahu k humanitárnímu azylu nepřezkoumatelné.

III. Vyjádření žalovaného

21. Žalovaný ve svém vyjádření zopakoval důvody, které jej vedly k neudělení azylu žalobkyni. Zejména zdůraznil, že žalobkyně v zemi původu nebyla členkou žádné politické strany ani hnutí, pouze se pasivně účastnila protivládních demonstrací. V této souvislosti nikdy nebyla zadržena, vyslýchána ani kontaktována policií. Její údajné sledování ze strany X žalovaný považuje za nepodloženou domněnku. Měla sice potíže

s neznámými osobami, nikoliv ale z azylově relevantních důvodů. S těmito problémy se nepokusila obrátit na příslušné orgány země původu.

22. Obecnou situaci ve Venezuele žalovaný přirovnal k situaci v jiných zemích Afriky, Latinské Ameriky a jižní Asie. Tato situace se tedy netýká pouze žalobkyně. Pokud by žalobkyně neuváděla další důvody, její žádost by bylo možné zamítnout jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. c) zákona o azylu (žádost podaná pouze proto, aby žadatel unikl situaci všeobecné nouze). Samotná situace ve Venezuele proto nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany, ani humanitárního azylu. Na něj není právní nárok a uděluje se pouze v případech hodných zvláštního zřetele. A to případ žalobkyně není.
23. K odkazu žalobkyně na stanovisko UNHCR žalovaný uvedl, že se jedná pouze o nezávazné doporučení. Přestože úroveň dodržování lidských práv ve Venezuele není dostatečná, každou žádost o mezinárodní ochranu žalovaný hodnotí přísně individuálně. V případě žalobkyně žalovaný nezjistil, že by jí hrozilo reálné nebezpečí vážné újmy.

IV. Posouzení věci krajským soudem

24. Žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná.
25. Žaloba je důvodná.
26. Podstatou první žalobní námítky je otázka, zda žalovaný řádně posoudil, jestli žalobkyně byla v zemi původu pronásledována v souvislosti s uplatňováním politických práv a svobod, resp. zda má odůvodněný strach z pronásledování pro zastávání politických názorů.
27. Krajský soud úvodem předesílá, že rozhodnutí žalovaného vydané ve věci syna žalobkyně zrušil rozsudkem ze dne 23. 2. 2022, sp. zn. 22 Az 15/2022. Dospěl totiž k závěru, že žalovaný zjistil skutkový stav ve vztahu k existenci přiměřené pravděpodobnosti pronásledování žalobce neúplně a jeho závěry o této klíčové otázce nemají dostatečnou oporu v podkladech obsažených ve správním spisu a nejsou dostatečně odůvodněné. Tato skutečnost se částečně odrazila i v posouzení nynější věci (viz dále).

a. Pronásledování pro uplatňování politických práv nebo zastávání politických názorů

28. Podle § 12 zákona o azylu se cizinci udělí azyl, je-li a) pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování (mimo jiné) pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má.
29. Pojem uplatňování politických práv ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu je nutné vykládat v souladu s čl. 43 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), protože § 12 písm. a) zákona o azylu je promítnutím této ústavní normy na zákonné úrovni. Za politická práva a svobody tudíž musejí být pokládána politická práva ve smyslu hlavy druhé oddílu druhého Listiny (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 8. 2008, č. j. 2 Azs 45/2008 – 67).
30. Pokud jde o zastávání politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu, tento pojem je o něco širší, než uplatňování politických práv. Toto ustanovení již nemá svůj původ v Listině, ale přímo v Úmluvě o právním postavení uprchlíků. Lze proto vycházet

z výkladu obsaženého v Příručce UNHCR k postupům pro určování právního postavení uprchlíků, podle které „[z]astávání politických názorů lišících se od názorů vlády není samo o sobě důvodem k nárokování si právního postavení uprchlíka, a žadatel musí prokázat, že skutečně má obavy z pronásledování pro své názory. Předpokladem toho je, že žadatel zastává názory, které nejsou tolerovány ze strany úřadů a které kritizují jejich politiku a metody. Dále to předpokládá, že tyto názory se staly předmětem pozornosti úřadů nebo jsou jimi přisuzovány žadateli“ (viz bod 80). Zároveň je toto ustanovení třeba vykládat souladně se směrnicí č. 2011/95/EU („kvalifikační směrnice“), která v čl. 10 odst. 1 písm. e) definuje politické názory jako pojem zahrnující „zejména zastávání názorů, myšlenek nebo přesvědčení ohledně potenciálních původců pronásledování uvedených v článku 6 a jejich politik nebo postupů, bez ohledu na to, zda žadatel podle dotyčných názorů, myšlenek nebo přesvědčení jednal.“

31. Žalobkyně pak správně namítá, že z judikatury jasně plyne, že za kritérium pro rozlišení, zda určité jednání představuje uplatňování politických práv, nelze brát intenzitu či rozsah výkonu těchto práv, ani společenský dopad takového jednání, neboť takový selektivní přístup by popíral podstatu ochrany před pronásledováním z daného důvodu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 7. 2014, č. j. 5 Azs 20/2014 – 44). Podstatné je, zda daná forma aktivity vyvolala pronásledování či odůvodněný strach z pronásledování z tohoto důvodu s ohledem na charakteristiky dané země původu. Intenzita uplatňování politických práv pak má význam při posuzování, zda existuje přiměřená pravděpodobnost pronásledování.
32. Přestože žalobkyně na rozdíl od jejího syna nebyla členkou žádné politické strany nebo hnutí, nelze tvrdit, že by neuplatňovala svá politická práva. I účast na demonstraci představuje přinejmenším uplatňování práva shromažďovacího podle čl. 19. odst. 1 Listiny, případně svobody projevu podle čl. 17 odst. 1 Listiny. Zároveň je zřejmé, že žalobkyně zastávala protivládní politické názory.
33. Druhou otázkou však je, zda žalobkyně byla v této souvislosti pronásledována, případně, zda by jí pronásledování s přiměřenou pravděpodobností hrozilo v případě návratu do Venezuely.
34. Pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu, na rozdíl od písm. b), nestačí pouze hrozba budoucího pronásledování. Žadatel musí být pronásledován již v momentu, kdy opouští zemi původu. S žalovaným krajský soud souhlasí, že příkoří, kterému měla žalobkyně čelit v zemi původu, nelze považovat za pronásledování. Podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) proto nesplňuje.
35. Pronásledováním se podle § 2 odst. 8 zákona o azylu a rovněž podle čl. 9 odst. 1 kvalifikační směrnice rozumí především závažné porušení základních lidských práv, případně souběh různých opatření, který je dostatečně závažný k tomu, aby postihl jednotlivce způsobem podobným závažnému porušení lidských práv. Žalobkyně ovšem žádnému závažnému porušení lidských práv ani srovnatelnému jednání ve vlasti nečelila. Série incidentů, které popisovala, ani ve svém souhrnu nedosáhla takové intenzity či systematičnosti, aby je bylo možné označit za pronásledování. Tyto incidenty neměly kromě vyvolání strachu žádný významnější negativní dopad na život žalobkyně v zemi původu.

36. Krajský soud také souhlasí s žalovaným v hodnocení doloženého potvrzení o pronásledování žalobkyně vydaného poslancem strany X R. L. Otázka, zda žalobkyně byla ve vlasti pronásledována, je předmětem právního posouzení žalovaného, které má vycházet z hodnocení tvrzení žalobkyně a jejich konfrontace s informacemi o zemi původu. Pro krajský soud je pochopitelné, že žalovaný při hodnocení této otázky nepřihlédl k potvrzení vydanému člověkem, který žalobkyni ani jejího syna osobně nezná, a který se ani nenachází ve Venezuele a tudíž je stěží představitelné, že mohl mít dostatek relevantních informací k tomu, aby objektivně tvrdil, že žalobkyně byla ve vlasti politicky pronásledována.
37. Pokud však jde o posouzení důvodnosti obav žalobkyně z budoucího pronásledování pro zastávání politických názorů, v této otázce již rozhodnutí žalovaného neobstojí. Rozhodnutí žalovaného totiž neobsahuje prakticky žádné odůvodnění ve vztahu k posouzení odůvodněnosti obav žalobkyně z pronásledování. Žalovaný ve svém rozhodnutí toliko stručně odkazuje na své odůvodnění ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu. Podmínky pro udělení azylu podle § 12 písm. a) a písm. b) jsou však odlišné. Pro udělení azylu podle § 12 písm. a) zákona o azylu je nezbytné, aby žadatel byl pronásledován již v momentu, kdy opouští zemi původu. Vyžaduje se tedy minulé pronásledování. To ovšem ve vztahu k písm. b) neplatí. Zde se posuzuje budoucí hrozba pronásledování, která nemusí vycházet z minulého pronásledování. Minulé pronásledování sice je v souladu s čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice závažným ukazatelem odůvodněnosti obav žadatele z pronásledování, není však nutnou podmínkou. Podstatné je, že posuzování odůvodněných obav z pronásledování má prospektivní povahu. Posuzuje se riziko hrozící žadateli v budoucnu (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2017, čj. 1 Azs 227/2017-33 nebo ze dne 26. 7. 2018, čj. 7 Azs 162/2018-47). Při tomto hodnocení se uplatní důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2008, čj. 2 Azs 71/2006-82).
38. Hodnotit přiměřenou pravděpodobnost budoucího pronásledování by žalovaný měl na základě tvrzení žadatele, konfrontovaných s informacemi o zemi původu týkajícími se obdobných případů. V rozhodnutí žalovaného však taková konfrontace s informacemi o zemi původu chybí. Přestože žalovaný shromáždil zprávy o Venezuele, při posuzování podmínek pro udělení azylu žalobkyni s nimi vůbec nepracuje a neexistenci hrozícího pronásledování dovozuje částečně z vlastních spekulací a nerelevantních skutečností.
39. Závěr o neexistenci minulého pronásledování žalobkyně žalovaný opírá zejména o to, že žalobkyně v minulosti nečelila žádné represi ze strany státních orgánů, bez problémů vycestovala z Venezuely na základě vlastního cestovního dokladu a spojitost jednotlivých incidentů, o kterých mluvila s jejími politickými aktivitami a s členstvím jejího syna v politické straně je pouze spekulativní. Tyto skutečnosti však při absenci jakékoliv jejich opory v informacích o zemi původu nejsou pro hodnocení odůvodněného strachu z budoucího pronásledování žalobkyně dostatečné.
40. Žalovaný ve svém rozhodnutí nezpochybňuje, že jednotlivé incidenty, o kterých žalobkyně mluvila při pohovoru (sledování, pronásledování na motorkách, házení kamení do oken atd.), se i skutečně odehrály. Podle žalovaného však nelze dospět k závěru, že původcem těchto jednání byly venezuelské státní orgány. S tímto hodnocením krajský soud nesouhlasí. Je pravdou, že žalobkyně v tomto ohledu neposkytla žalovanému zcela

přesvědčivou výpověď, když na otázku, jak ví, že se jednalo o příslušníky X, prakticky neodpověděla. Uvedla pouze, že si myslí, že to byla nejenom X, ale také policie a *colectivos*. Na druhou stranu, žalovaný měl podle krajského soudu přihlídnout také k výpovědi syna žalobkyně, který jasně uvedl, že osoby, které je pronásledovaly na motorkách, měly na sobě uniformy X. Stejně i žalobkyně uvedla, že na motorkách je pronásledovali příslušníci X. Z výpovědi žalobkyně navíc vyplývá, že její problémy začaly přibližně v době, kdy v době její syn vstoupil do strany X, a kdy se žalobkyně společně s ním začala účastnit demonstrací. Na rozdíl od žalovaného se krajský soud domnívá, že nelze zcela vyloučit, že jednání, kterému žalobkyně a její syn čelili, mohlo být formou zastrašování, které souviselo s jejich účastí na demonstracích a s členstvím syna žalobkyně v opoziční politické straně. Krajský soud připomíná, že z důkazního standardu přiměřené pravděpodobnosti při posuzování skutkového stavu plyne, že žalovaný nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které jsou stejně pravděpodobné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, čj. 5 Azs 66/2008-70). V tomto případě to znamená, že žalovaný nemůže pouze na základě subjektivního hodnocení skutkového stavu vyloučit, že za ústrky, kterým čelila žalobkyně a její syn, skutečně stály venezuelské státní orgány.

41. Dostatečným argumentem pro závěr o neexistenci odůvodněných obav z pronásledování není ani to, že žalobkyně bez problémů z Venezuely vycestovala. I ze zpráv o zemi původu plyne, že mnozí představitelé opozice uprchli ze země z důvodu obavy z pronásledování. Lze si totiž představit, že bude v zájmu režimu, který se snaží zastrašovat politickou opozici, aby se jejich představitelů „zbavil“ tím, že jim umožní vlast opustit. K tomu, aby žalovaný mohl vyvozovat závěry o neexistenci rizika pronásledování v případě bezproblémového vycestování žadatele ze země, by musel shromáždit relevantní informace, které tento jeho závěr podpoří. To však neudělal.
42. Z informací o zemi původu, které žalovaný shromáždil, plyne, že v souvislosti s účastí na protivládních demonstracích dochází k svévolnému zadržování demonstrantů, kteří následně mohou být podrobeni různým formám špatného zacházení. Podle Zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva se v roce 2017 konalo 12 913 demonstrací, v roce 2018 se konalo 7 563 demonstrací a v období od ledna do května 2019 se konalo 3.251 demonstrací. Nevládní organizace uvádí ještě vyšší počty. Od ledna 2014 do května 2019 bylo podle této zprávy z politických důvodů zadrženo nejméně 15 045 osob. K zadržení většiny z nich došlo právě v souvislosti s demonstracemi. Bezpečnostní složky prováděly také nezákonné domovní razie zaměřené na demonstranty. Ke konci května 2019 zůstávalo přes sedm stovek osob svévolně zbavených osobní svobody. Další tisíce zadržených byli podmíněně či nepodmíněně propuštěni. Svěvolné zadržování vláda využívá jako jeden z hlavních prostředků pro zastrašování a utlačování politické opozice a jakéhokoli skutečného či domnělého vyjadřování nesouhlasu. V těchto případech dochází k vážnému a opakovanému porušování práva na spravedlivý proces a většinou také k určité formě špatného zacházení.
43. Zpráva Spolkového úřadu pro migraci a uprchlíky v podobném duchu uvádí, že situace eskalovala v únoru 2019. V rámci zesílených zásahů proti opozici přibývalo nelegálních poprav, především v městských částech, jejichž obyvatelé byli podezírání z toho, že se

odklonili od M. Podle této zprávy sice nedochází k systematické likvidaci opozičních struktur, ale k budování všeobecné kulisy ohrožení. Před prezidentskými volbami v roce 2018 bylo mnoho představitelů opozice pod různými záminkami uvězněno, bylo v domácím vězení, nebo uprchlo do exilu. Zpráva dále uvádí, že venezuelská vláda postupuje proti opozičnímu hnutí, ale také proti jednotlivým osobám, různými prostředky. Cílená opatření směřují zejména proti exponovaným jednotlivcům, účastníkům demonstrací a také proti mladým lidem v městských čtvrtích považovaných za opoziční.

44. Žalobkyně svůj opoziční politický názor projevovala pouze opakovanou účastí na protivládních demonstracích. Na rozdíl od svého syna se do politického dění ve Venezuele nezapojovala členstvím v politické straně. Ani ve prospěch politické strany nevykonávala žádnou konkrétní činnost. Intenzita projevu jejího politického přesvědčení proto byla nižší, než v případě jejího syna. To může snižovat přiměřenou pravděpodobnost, že se v zemi původu v budoucnu stane terčem pronásledování.
45. Z citovaných informací, které jsou součástí správního spisu, ovšem plyne, že zastánci politické opozice mohou ve Venezuele čelit problémům z důvodu svého politického přesvědčení, a to i v případě, že se jedná o řadové demonstranty. Je-li tedy z informací o Venezuele zřejmé, že již pouhá účast na demonstraci může vést k určitému postihu ze strany státních orgánů, měl se žalovaný náležitě zabývat tím, zda by žalobkyni, i s ohledem na rodinnou vazbu k synovi, nemohlo pronásledování hrozit v budoucnu. Obzvláště pokud informace o zemi původu mluví o tom, že součástí cíleného nátlaku na opozici jsou také útoky proti příbuzným politických protivníků, roste počet případů jejich svévolného uvěznění a v některých případech je s nimi špatně zacházeno (viz bod 38 Zprávy Vysokého komisaře OSN pro lidská práva).
46. Krajský soud také připomíná, že žalovaný má při posuzování žádostí o mezinárodní ochranu povinnost zohlednit také charakter země původu, způsob výkonu státní moci v ní, možnost uplatňování politických práv a další okolnosti, které mají vliv na naplnění důvodů pro udělení azylu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57). A je-li např. o zemi původu žadatele známo, že stav dodržování lidských práv je špatný, že dochází k svévolnému zadržování osob při protivládních shromážděních, k nezákonným popravám, mizením osob, častému používání mučení, atd., pak je nutno tyto skutečnosti v případě důkazní nouze zohlednit ve prospěch žadatele o azyl. Z dostupných zpráv o Venezuele přitom plyne, že přesně k těmto lidskoprávním prohřeškům tam běžně dochází. Zásahy proti opozici navíc zesílily v roce 2019, nedlouho předtím, než žalobkyně s rodinou Venezuelu opustila. Žalovaný ovšem obsah těchto zpráv při posuzování odůvodněnosti obav žalobkyně z pronásledování vůbec nezohlednil.
47. Přestože žalovaný má povinnost posuzovat každou žádost o mezinárodní ochranu individuálně, od rodinných vazeb k jinému žadateli o mezinárodní ochranu (zde synovi žalobkyně) a vazeb k jeho azylovému příběhu, nemůže úplně odhlédnout. Pokud totiž žadatel o mezinárodní ochranu tvrdí, že kvůli azylovému příběhu jednoho člena rodiny je pronásledován i on, a to v důsledku rodinné vazby, je namístě posouzení žádostí ve vzájemných souvislostech (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 5. 2021, č. j. 2 Azs 34/2021-35, bod 11). Nelze totiž vyloučit, že příbuzní politických odpůrců režimu mohou v zemi původu představovat sociální skupinu ve smyslu § 12 písm. b) zákona o

azyly. Žalobkyně dovozovala obavu z pronásledování částečně ze svých politických aktivit a částečně z politické činnosti jejího syna. Postavení žalobkyně by tak mohlo být závislé i na vyhodnocení situace jejího syna.

48. Závěry žalovaného o neexistenci přiměřené pravděpodobnosti pronásledování žalobkyně jsou s ohledem na vše uvedené nedostatečně zdůvodněné a nemají oporu ve správním spisu. Bylo na místě, aby se žalovaný mnohem pečlivěji zabýval postavením účastníků demonstrací a blízkých příbuzných členů opozičních stran, aby své případné závěry o nedůvodnosti obav z pronásledování podložil řádnými skutkovými zjištěními založenými na obsahu aktuálních a relevantních informací o Venezuele.

c. Obecná bezpečnostní situace ve Venezuele

49. Námitka žalobkyně, podle které měl žalovaný k udělení mezinárodní ochrany přistoupit z důvodu celkově špatné bezpečnostní situace v zemi původu, je nedůvodná. Žalovaný ve vztahu k posuzování důvodů pro udělení doplňkové ochrany žalobkyni nezpochybnil existenci politické a hospodářské krize ve Venezuele. Poukázal však na to, že žalobkyně v řízení neuvedla, že by se jí tato krize osobně jakýmkoliv způsobem dotkla. A v tom má žalovaný pravdu.
50. Aby žadateli mohla být udělena doplňková ochrana, musí především tvrdit, že v jeho případě existují konkrétní důvody, pro které by mu po návratu do země původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy v některé z podob podle § 14a odst. 2 zákona o azylu. Obecně platí, že nebezpečí, kterým je všeobecně vystaveno obyvatelstvo jednotlivé země nebo jeho část, sama o sobě nepředstavují konkrétní ohrožení, které by mohlo být hodnoceno jako vážná újma (bod 35 preambule kvalifikační směrnice). I z judikatury Evropského soudu pro lidská práva plyne, že obecně špatná situace v konkrétní zemi sama o sobě běžně nepostačí k porušení článku 3 Úmluvy. Muselo by jít o extrémní situaci obecného násilí (srov. rozsudek NA. proti Spojenému království, č. 25904/07, ze dne 17. 7. 2008, § 115). Ta bude obvykle existovat pouze v případě ozbrojeného konfliktu. Ve Venezuele ale ozbrojený konflikt neprobíhá.
51. Obecně neútesná humanitární situace ve Venezuele vyvolaná tamní hospodářskou a politickou krizí sama o sobě nemůže být důvodem pro udělení doplňkové ochrany. Obzvláště, pokud žalobkyně v rámci pohovoru neuvedla jakýkoliv konkrétní negativní důsledek této krize na její život.

d. Humanitární azyl

52. Žalobkyně nedůvodně vznáší námitky také vůči neudělení humanitárního azylu. Humanitární azyl lze podle § 14 zákona o azylu udělit v případě hodném zvláštního zřetele. Se žalobkyní sice lze obecně souhlasit, že humanitární katastrofa v zemi původu by v určitých případech mohla být považována za takový důvod. I ve vztahu k humanitárnímu azylu však platí, že při posuzování, zda se o případ hodný zvláštního zřetele jedná, žalovaný vychází zejména z tvrzení samotného žadatele.
53. V tomto případě ovšem žalobkyně netvrdila žádné skutečnosti, z nichž by bylo možné usuzovat, že by v jejím případě mohl existovat zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu. Neuváděla, že by hospodářská krize měla podstatnější dopady na její život. Netvrdila, že se jí jakkoliv dotkl nedostatek léků či potravin. Není pravdou, jak

žalobkyně namítá ve své žalobě, že by během pohovu několikrát zmínila velmi špatnou situaci ve Venezuele. Ve skutečnosti ohledně obecné situace ve Venezuele kromě svých politických problémů nic netvrdila. Žalovanému proto nelze oprávněně vyčítat, že žalobkyni neudělil humanitární azyl. Odůvodnění napadeného rozhodnutí není v otázce neudělení humanitárního azylu nepřezkoumatelné.

V. Závěr a náklady řízení

54. Z výše uvedených důvodů je napadené rozhodnutí ve vztahu k neudělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Zároveň nemá dostatečnou oporu ve správním spisu. Krajský soud proto přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného bez jednání ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., jak uvádí výrok I. rozsudku. Žalovaného v dalším řízení váže právní názor krajského soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
55. V dalším řízení bude povinností žalovaného na základě informací plynoucích z aktuálních a relevantních zpráv o zemi původu posoudit, zda s ohledem na účast žalobkyně na demonstracích a činnost jejího syna neexistuje přiměřená pravděpodobnost, že by žalobkyně mohla v případě návratu do země původu čelit pronásledování.
56. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nebyl procesně úspěšný, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšná žalobkyně má právo na náhradu nákladů řízení. Žádné jí však podle obsahu spisu nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 23. února 2022

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce